

BİNGÖL ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
THE JOURNAL OF BINGOL STUDIES

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yıl / Year: 2 Cilt / Volume: 2 Sayı / Issue: 2
Ocak / January 2016

BİNGÖL ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
THE JOURNAL OF BİNGÖL STUDIES

Yıl / Year: 2 Cilt / Volume: 2 Sayı / Issue: 2
Ocak / January 2016

Editör / Editor in chief
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK

Editör Yrd. / Co-Editor
Prof. Dr. Abdulkaki ÇETİN
Yrd. Doç. Dr. İsmail NARİN
Yrd. Doç. Dr. Ömer TOKUŞ

Sayı Editörü / Editor of Issue
Yrd. Doç. Dr. Sırrı TİRYAKİ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Editor-in-Chief
Müslim AYYILDIZ

Tanıtım ve Halkla İlişkiler Müdürü / Advertising and Public Relations Manager
M. Emin YETİŞİR

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK, İstanbul Ün.v./ Bingöl Ün.v.
Prof. Dr. Hüseyin Hüsnü GÜNDÜZ, İstanbul Yeni Yüzyıl Ün.v.
Prof. Dr. Abdullah BAYRAM, Nişantaşı Ün.v.
Prof. Dr. Mehmet BARCA, Ankara Sosyal Bilimler Ün.v.
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ, İstanbul Ün.v.
Doç. Dr. Abdulmuttalip ARPA, İstanbul Sabahattin Zaim Ün.v.
Yrd. Doç. Dr. Abdulkhakim BEKİ, İstanbul Ün.v.
Yrd. Doç. Dr. İsmail NARİN, Bingöl Ün.v.
Dr. Adil BOR, DİB Haseki Eğitim Merkezi

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Abdulkaki ÇETİN (Bingöl Ün.v.), Prof. Dr. Abdullah ÇELİK (Harran Ün.v.),
Prof. Dr. Abdullah DİKEN (Konya Necmettin Erbakan Ün.v.), Prof. Dr. Ahmet GÜRBÜZ (Bingöl Ün.v.),
Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ (Siirt Ün.v.), Prof. Dr. Eşret TAŞ (TBMM),
Prof. Dr. Gıyasettin ARSLAN (Fırat Ün.v.), Prof. Dr. H. İbrahim BULUT (İstanbul Ün.v.),
Prof. Dr. Hikmet TAN (Bingöl Ün.v.), Prof. Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Ün.v.),
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (İstanbul Ün.v./ Bingöl Ün.v.), Prof. Dr. Mehmet BARCA (Ank. Sos. Bil. Ün.v.),
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Ün.v.), Prof. Dr. Muhsin HALİS (Sakarya Ün.v.),
Prof. Dr. Nazım HASIRCI (Dicle Ün.v.), Prof. Dr. Orhan BAŞARAN (Bingöl Ün.v.),
Prof. Dr. Sahip BEROJE (Yüzüncü Yıl Ün.v.), Prof. Dr. Yılmaz BİNGÖL (Yıldırım Beyazıt Ün.v.),
Doç. Dr. Abdullah TAŞKESEN (Sakarya Ün.v.), Doç. Dr. Abdulkhakim KOÇIN (TBMM),
Doç. Dr. Enver ARPA (DİB), Doç. Dr. Metin YİĞİT (Dicle Ün.v.), Doç. Dr. Mustafa KIRKIZ (Bingöl Ün.v.),
Doç. Dr. Nusrettin BOLELLİ (Bingöl Ün.v.), Doç. Dr. Ramazan SOLMAZ (Bingöl Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. Abdulnasır SÜT (Bingöl Ün.v.), Yrd. Doç. Dr. Ahmet KAYINTU (Bingöl Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. İsmail NARİN (Bingöl Ün.v.), Yrd. Doç. Dr. Muhittin ÖZDEMİR (Bingöl Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. Ömer TOKUŞ (Bingöl Ün.v.), Yrd. Doç. Dr. Sezayi KÜÇÜK (Sakarya Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. Vehbi TÜREL (Bingöl Ün.v.), Abdullah DEMİR (BOA)

Sayı Hakemleri / Referee board of this issue

Prof. Dr. Kâzım PAYDAŞ (Harran Ün.v.), Prof. Dr. Orhan BAŞARAN (Atatürk Ün.v.),
Doç. Dr. Abdulvahap YILDIZ (Harran Ün.v.), Doç. Dr. Yaşar BAŞ (Bingöl Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. Ahmet KAYINTU (Bingöl Ün.v.), Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇAĞLAYAN (Muş Alparslan Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Caner TÜRK (Erzincan Ün.v.), Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAYA (Bingöl Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. Ömer TOKUŞ (Bingöl Ün.v.), Yrd. Doç. Dr. Ramazan SALMAN (Bingöl Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. Sırrı TİRYAKİ (Bingöl Ün.v.), Yrd. Doç. Dr. Sıtkı ULUERLER (Bingöl Ün.v.),
Yrd. Doç. Dr. Süleyman LOKMACI (Erzincan Ün.v.), Okutman İsmail SÖYLEMEZ (İnönü Ün.v.)

Bingöl Araştırmaları Dergisi, yılda iki sayı olarak yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir. Yazıların bilimsel ve hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayımlanan yazıların bütün yayın hakları yayıncı kuruluşa ait olup, izinsiz, kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama aktarılamaz.

ISSN: 1309-369X

Dizgi ve İÇdüzen: Ankara Dizgi Evi

Baskı: Ankammat Mat. San. Ltd. Şti.

Birinci basım: Aralık 2016

Yönetim Yeri

İstiklal Mah. Mithat Paşa Cad. Ağaoğlu Pasajı No:9 Kat 1/4 Ümraniye/İstanbul
e-posta: bingoldergisi@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN.....	5
SAYI EDİTÖRÜNDEN	7
Ömer TOKUŞ TEMRAN KÖYÜ CAMİİ, ÇEŞME KİTÂBESİ İLE MEZAR TAŞLARI.....	9
Vedat AVCI ADAKLI İLÇESİ'NDE (BİNGÖL) GÖRÜLEN HEYELANLARIN JEOMORFOLOJİK FAKTÖRLERE GÖRE DAĞILIŞI	31
Ayetullah KARABEYESER ZAZACA'DA GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN KİPİNİN ÇEKİMİ	61
Mahmut BUYANKARA BİNGÖL AİLESİNDE SOSYAL DEĞİŞME.....	73
Muhammed KÖSE 2688 NUMARALI PALU NÜFUS DEFTERİNE GÖRE 1841 YILINDA SİVAN NAHİYESİNİN DEMOGRAFİK VE SOSYAL YAPISI.....	87

EDİTÖRDEN

Kıymetli okurlarımız,

Bingöl Araştırmaları Dergisi'nin üçüncü yılında zengin bir akademik muh-
teva ile tekrar huzurlarınızdayız.

Objektif bir yayın şeklini şiar edinen *Bingöl Araştırmaları Dergisi*'nin dör-
düncü sayısı tarihi, kültürel, linguistik, sosyolojik araştırmaları ve bunların
yanı sıra çeşitliliği içinde barındıran bir hüviyetle yayın hayatına devam et-
mektedir. Bu sayıya kadar gösterilen özveri ve gayretlerin neticesinde ortaya
çıkan devamlılığın bundan sonraki sayıların yayımlanmasını teşvik edici bir
etkiye sahip olacağı muhakkaktır.

Ortak bir çalışmanın ürünü olan *Bingöl Araştırmaları Dergisi*, danışma ve
hakem kurulunda farklı üniversitelerden değerli akademisyenlerin katkısıyla
güçlenen, alanında öncelikli tercih edilen bir dergi olmayı hedeflemektedir.
Nitekim dördüncü sayı ile bu standardını geliştirmenin ve bunu ileri taşıma-
nın gayretlerini, dergide emeği geçen kıymetli yazarların yayınlarından da
müşahede etmek mümkündür.

Şehir tarihi araştırmalarının önemi hakkında farkındalık oluşturmak için
2016 yılında Bingöl Üniversitesi bünyesinde Bingöl Araştırmaları Uygulama
ve Araştırma Merkezi adında bir birim tarafımızdan ihdas edilmiştir. Dergi-
mizin bundan sonraki sayıları *Bingöl Araştırmaları Uygulama ve Araştırma
Merkezi* tarafından devam ettirilecek olup, değerli araştırmacıların çalışma-
ları ile desteklerini sürdürmelerini arzu etmekteyiz.

Sayı editörlüğü ile yayını sürdürülen dergimizin bu sayısının editörlüğü-
nü üstlenen Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç.
Dr. Sırrı Tiryaki'ye ve sayının yayına hazırlanmasında emeği geçen yayın ku-
rulumuza, hakemlerimize, yazarlarımıza ve bütün bu süreci anlamlı kılan siz
değerli okurlarımıza teşekkür ederim.

Bir sonraki sayıda buluşmak dileğiyle selam ve saygılarımı sunarım.

Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK

SAYI EDİTÖRÜNDEN

Bismillâhirrahmânirrahîm

Allah'a hamd, Peygamber Efendimize salât u selâm olsun.

Yayın serüvenine 4. sayı ile devam edecek olan Bingöl Araştırmaları Dergisi'nin ilk sayısı Ekim 2014'te yayımlandı. Derginin ilk üç sayısında okuyuculara Bingöl'ün tarihine ve kültürüne dair oldukça önemli bilgiler verildi. Zira Bingöl ile ilgili yayınların sayısı 2000'li yılların başlarına kadar oldukça azdı. 2006–2010 yılları arasında, mevcut Bingöl Üniversitesi rektörü sayın Prof. Dr. İbrahim Çapak ve sayın Prof. Dr. M. Mahfuz Söylemez'in kişisel katkıları ve yol gösterici çalışmaları sonucunda Bingöl'ü konu edinen pek çok akademik çalışmalara imza atılmıştı. Bu amaçla 2006–2010 yılları arasında düzenlenen 3 sempozyum, 1 kolokyum çalışmasıyla Bingöl'e dair oldukça önemli bilgiler ortaya konuldu. Sunulan bildirilerin kitap olarak basılmış olması, Bingöl tarihi ve kültürüyle ilgili yazılı envanter sayısını daha da artırdı. Bunların yanı sıra Prof. Dr. M. Mahfuz Söylemez-Abdullah Demir tarafından kaleme alınan *1550 Tarihli Tahrir Defterine Göre: Çapakçur Livası Nüfus ve İskan* ile Hasbi Soylu'nun *Şehir Coğrafyası Açısından Bir Araştırma Bingöl* isimli eserleri de okuyucularına Bingöl tarihi ve coğrafyasıyla ilgili önemli bilgiler sunmaktadır.

Bu sayıda; Ömer Tokuş'un "*Temran Köyü Camii, Çeşme Kitabesi ile Mezar Taşları*", Vedat Avcı'nın "*Adaklı İlçesi (Bingöl) Heyelanlarının Jeomorfolojik Faktörlere Göre Dağılışı*", Ayetullah Karabeyeser'in "*Zazaca'da Görülen Geçmiş Zaman Kipinin Çekimi*", Mahmut Buyankara'nın "*Bingöl Ailesinde Sosyal Değişme*" ve Muhammed Köse'nin "*2688 Numaralı Palu Nüfus Defterine Göre 1841 Yılında Sivan Nahiyesinin Demografik ve Sosyal Yapısı*" adlı makaleleri yer almaktadır.

Dergimizin bu sayısına makaleleri ile katkı sağlayan değerli yazarlarımıza ve makaleleri büyük bir özveri ve titizlikle inceleyen hakemlerimize teşekkür ederiz. Dergimizin bilimsel gerçeklerin ortaya çıkmasına vesile olması temennisiyle.

Yrd. Doç. Dr. Sırrı TİRYAKİ

